

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет філології та журналістики
Кафедра історії та культури української мови

СИЛАБУС

вибіркової навчальної дисципліни (ВД 1)
**ТЕХНІКИ ЕФЕКТИВНОГО МОВНОГО
СПІЛКУВАННЯ**
для здобувачів вищої освіти всіх спеціальностей
ВНУ імені Лесі Українки
освітнього рівня бакалавр

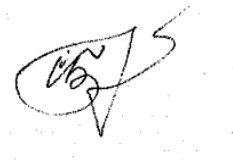
Силабус вибіркової навчальної дисципліни «Техніки ефективного мовного спілкування» для здобувачів вищої освіти всіх спеціальностей ВНУ імені Лесі Українки освітнього рівня бакалавр.

Розробник:

Локайчук Світлана Михайлівна, кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри історії та культури української мови

Силабус вибіркової навчальної дисципліни затверджено на засіданні кафедри історії та культури української мови
Протокол № 1 від 30 серпня 2021 року

Завідувач кафедри

проф. Богдан С.К.

I. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни
Денна форма навчання	для здобувачів вищої освіти всіх спеціальностей Бакалавр	Вибіркова
Кількість годин / кредитів 90 / 3		Рік навчання: 2
		Семестр: 3
ІНДЗ: немає		Лекції: 24 год.
		Практичні: 22 год.
		Самост. робота: 38 год.
		Консультації: 6 год.
Мова навчання	Форма контролю: залік	
		українська

II. Інформація про викладача

Локайчук Світлана Михайлівна

Науковий ступінь – кандидат філологічних наук

Вчене звання – доцент

Посада – доцент кафедри історії та культури української мови

Контактна інформація: мобільний телефон (067)7465467,

ел. пошта lokauchuk.svitlana@vnu.edu.ua

Дні занять: <http://194.44.187.20/cgi-bin/timetable.cgi>

Консультації: вівторок., 15.00–16.00, каб. 102, корпус Н

III. Опис дисципліни

1. Анотація курсу.

Навчальна дисципліна «Ефективна комунікація в професійній діяльності» – курс за вибором для здобувачів вищої освіти всіх спеціальностей першого (бакалаврського) рівня. ВД «Техніки ефективного мовного спілкування» має міждисциплінарний характер і забезпечує оволодіння основними знаннями, уміннями та навичками ефективного і правильного з мовного погляду мовлення із застосуванням різних вербальних і невербальних засобів, прийомів, технік мовного впливу.

Програма ВД «Техніки ефективного мовного спілкування» узгоджується із завданням сучасної вищої школи – готувати фахівців відповідно до вимог професійних стандартів: фахово кваліфікованих і мовно компетентних, які б не лише володіли українською літературною мовою в повсякденно-професійній сфері, а й набули знань про ефективні форми й техніки мовного впливу на співрозмовника та аудиторію, навичок комунікативно вмотивованого використання засобів мови.

За своїм змістом цей курс органічно поєднує такі тісно пов'язані між собою тематичні блоки: теоретичні відомості про комунікативну грамотність та мовний вплив, практичне опанування мовними техніками міжособистісного спілкування, оволодіння основними засобами і прийомами переконання аудиторії під час прилюдного виступу.

2. Мета і завдання навчальної дисципліни.

Мета курсу – сформулювати уявлення про систему спеціальних технік (прийомів, засобів) мовного впливу та про основні принципи ефективно мовної комунікації у сфері професійної діяльності.

Основні завдання курсу:

- вивчення засад ефективно комунікації як науки про мовний вплив;
- підвищення рівня комунікативної компетентності студентів;
- удосконалення власного комунікативного стилю студентів і навичок емоційного інтелекту;
- практичне оволодіння вербальними і невербальними техніками ефективно комунікації в міжособистісному спілкуванні;

- ознайомлення з основними засобами переконання і техніками та прийомами впливу на аудиторію під час публічного мовлення.

4. Результати навчання (компетентності).

Загальні компетентності:

- Здатність спілкуватися українською мовою усно та письмово на професійному рівні
- Здатність навчатися і застосовувати знання в практичних ситуаціях.
- Здатність бути критичним і самокритичним.
- Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
- Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.
- Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.
- Здатність працювати в команді та автономно.

М'які навички (soft skills):

- Вміння формулювати думки (повідомлення)
- Вміння застосовувати техніку самопрезентації
- Здатність ефективно комунікувати з різними типами співрозмовників, продуктивно вести переговори, досягати компромісів
- Володіти технікою активного слухання
- Володіти технікою формулювання запитань
- Висловлюватися аргументовано, зрозуміло, грамотно та ввічливо
- Володіти ефективними техніками для подолання комунікативних бар'єрів та вирішення конфліктних ситуацій
- Готувати якісні виступи-презентації

5. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	Усього	Лекції	Практ	Сам. роб.	Конс.	Контроль/ Бали
Змістовий модуль I. Комунікативна грамотність та мовний вплив						
Тема 1. Ефективна комунікація і мовний вплив	6	2	2	2	–	ДС / 3
Тема 2. Самопрезентація і самопросування в сучасному діловому світі	9	2	2	4	1	РМГ / 4
Тема 3. Бар'єри спілкування та прийоми їх подолання	7	2	2	3	–	РК / 4
Тема 4. Комунікативні драми та способи їх уникнення	6	2	–	3	1	
Разом за модулем 1	28	8	6	12	2	11
Змістовий модуль 2. Мовні техніки міжособистісного спілкування						

Тема 5. Техніка «малої розмови» (small talk) у професійній та непрофесійній комунікації	7	2	2	3	–	ТР / 4
Тема 6. Техніка активного слухання	8	2	2	3	1	РК / 3
Тема 7. Техніки формулювання запитань	7	2	2	3	–	РМГ / 3
Тема 8. Техніки конструктивної критики	8	2	2	3	1	РМГ / 4
Тема 9. Маніпулятивні техніки та прийоми їх нейтралізації	6	2	2	2		РК / 4
Разом за модулем 2	36	10	10	14	2	18
Змістовий модуль 3. Засоби переконання і техніки впливу на аудиторію під час публічного мовлення						
Тема 10. Техніка мовлення. Засоби логіко-емоційної виразності виступу	8	2	2	4	–	ТР / 3
Тема 11. Прийоми активізації уваги слухачів. Сторітелінг	9	2	2	4	1	ТР / 4
Тема 12. Засоби переконання у структурі прилюдного виступу-презентації	9	2	2	4	1	РК / 4
Разом за змістовим модулем 3	26	6	6	12	2	11
Види підсумкових робіт						
Комунікативні кейси						РК / 30
Виступ-презентація						ТР / 30
Усього годин та балів	90	24	22	38	6	100

*Форма контролю: ДС – дискусія, ДБ – дебати, Т – тести, ТР – тренінг, РЗ/К – розв’язування задач / кейсів, ІНДЗ / ІРС – індивідуальне завдання / індивідуальна робота студента, РМГ – робота в малих групах, МКР / КР – модульна контрольна робота/ контрольна робота, Р – реферат, а також аналітична записка, АЕ – аналітичне есе, АТ – аналіз твору.

6. Самостійна робота

Тема чи вид діяльності	Кількість годин
Виконання практичних завдань і вправ на вміння послуговуватися запропонованими техніками мовного спілкування: «малої розмови» (small talk), активного слухання, формулювання запитань, я-висловлювання, «сендвічу», сторітелінгу.	8
Аналіз художніх текстів та фільмів, у яких використано різні техніки спілкування, оцінювання їхньої вмотивованості та комунікативних невдач	4
Моделювання ігрових ситуацій професійного та міжособистісного спілкування із застосуванням вивчених технік (вербальний і невербальний рівень)	6

Підготовка до тренінгів щодо використання технік ефективного мовного спілкування	4
Створення презентації на самостійно дібрану тему (професійна проблематика)	8
Підготовка прилюдного виступу (структурування, добір мовного матеріалу, робота над технікою та виразністю мовлення тощо) і його виголошення (на практичному занятті)	8
Разом	38

IV. Політика оцінювання

Політика викладача щодо студента. Студенти зобов'язані відвідувати аудиторні заняття відповідно до розкладу. Консультації в позааудиторний час відбуваються щовівторка (15:00–17:00, корп. Н, каб. 102). Готуватися до практичних занять та контрольних заходів потрібно за виданням: Локайчук С. Техніки ефективного мовного спілкування: навчально-методичні рекомендації до вивчення вибіркової навчальної дисципліни. Луцьк, 2021. 44 с.

Політика щодо академічної доброчесності. Жодні форми порушення академічної доброчесності (недбайливе цитування, присвоєння чужих ідей чи робіт, плагіат, псевдоавторство, неповажне ставлення до учасників освітнього процесу тощо) недопустимі. У разі таких дій – адекватна реакція відповідно до Кодексу академічної доброчесності.

Політика щодо дедлайнів та перескладання. Виконання усіх форм робіт, які підлягають оцінюванню, відбувається в строго визначені розкладом терміни. Пропущені з поважних причин теми чи заняття можуть бути відпрацьовані під час консультацій. Щоб підвищити свій рейтинговий бал студент має право продемонструвати додатково виконані завдання (наприклад, презентація (PowerPoint) з переліку тем для самостійного опрацювання).

V. Підсумковий контроль

Форма підсумкового семестрового контролю – залік як результат набраних балів за поточне оцінювання та контрольні заходи. До контрольних заходів належить розв'язування комунікативних кейсів (30 балів) та виступ-презентація (30 балів) індивідуально кожного студента.

Під час розв'язування комунікативних кейсів враховуємо такі критерії: 1) вмотивованість використання певної комунікативної техніки або поєднання кількох технік – 7 балів; 2) грамотність, багатство і логічність мовлення – 7 балів; 3) нестандартний підхід до вирішення, креативність – 7 балів; 4) невербальна поведінка – 4 бали; 5) інтонаційна різноманітність; елементи театралізації – 5 балів.

Під час виступу-презентації враховуємо критерії оцінювання публічної промови: 1) точне, цікаве формулювання назви теми: чинник актуальності і новизни теми –2 бали; 2) ефектність вступу; інформаційна свіжість – 3 бали; 3) логічність розвитку теми; аргументація основних положень; контраргументація – 8 балів; 4)

контакт з аудиторією; засоби активізації уваги слухачів; мистецтво цитування; афористичність мовлення; прийоми драматизації виступу; наочність – 8 балів; 5) невербальна поведінка оратора – 2; 6) стилістична виразність виступу; інтонаційна різноманітність; елементи театралізації; цікаві приклади – 7 балів.

VI. Шкала оцінювання

Оцінка в балах за всі види навчальної діяльності	Лінгвістична оцінка
90 – 100	Відмінно
82 – 89	Дуже добре
75 - 81	Добре
67 -74	Задовільно
60 - 66	Достатньо
1 – 59	Незадовільно

VII. Рекомендована література

1. Абрамович С. Д., Чикарькова М. Ю. Мовленнєва комунікація : підручник. Київ : Видавничий дім Дмитра Бураго, 2013. 464 с.
2. Беба Ю. Вісім правил ефективної презентації. URL: <https://www.redbull.com/ua-uk/8-pravyl-efektyvnoyi-prezentatsiyi>
3. Борг Дж. Мистецтво говорити: таємниці ефективного спілкування. Харків: Фабула, 2021. 304 с.
4. Величко О., Янковська Т. Ефективна комунікація: посіб. для працівн. апарату суду. Київ, 2010. 120 с.
5. Голубев В. Ефективність: для тих, хто працює з інформацією. 2-ге вид., зі змін. Тернопіль: Мандрівець, 2020. 160 с.
6. Картер А. Не бійся спитати: 10 кроків до вдалих переговорів /перекл. з англ. Київ: Лабораторія, 2021. 222 с.
7. Куньч З., Городиловська Г., Шмілик І. Риторика: підручник. 2-ге вид., допов. Львів: Вид-во Львівської політехніки, 2018. 496 с.
8. Лівін М. Сторітелінг для очей, вух і серця. 2-ге вид. Київ: Наш формат, 2021. 184 с.
9. Локайчук С. Метод сторітелінгу в курсі «Українська мова за професійним спрямуванням». *Пріоритетні напрями сучасної лінгводидактики (до 90-ї річниці з дня народження Лариси Павлівни Рожило)*. Луцьк: ВНУ імені Лесі Українки, 2021. С. 106–108.
10. Локайчук С. Техніки ефективного мовного спілкування. Навчально-методичні рекомендації до вивчення вибіркової навчальної дисципліни. Луцьк, 2021. 44 с.
11. Локайчук С.М. Техніка «малої розмови» (small talk) у професійній комунікації. *Актуальні проблеми сучасної науки: матер. IV Міжнар. наук.-практ. інтернет-конф.* Київ, 2021. С. 42–43.
12. Оге Л.-Ю. Нерру –herру: п'ять кроків до порозуміння будь з ким. Харків, 2019. 191 с.
13. Радевич-Винницький Я. Етикет і культура спілкування : навч. посіб. 2-ге вид., переробл. і доп. Київ: Знання, 2006. 291 с.
14. Ром Н. Хочу говорити красиво! Техніки обшчення. Техніки речі. Москва: Ардис, 2007. 54 с. URL: <https://audio-knigki.ru/treningi/5169-natalya-rom-hochu-govorit-krasivo-tehniki-obscheniya.tehniki-rechi-2007.html>
15. Сидоренко Е. В. Тренинг коммуникативной компетентности в деловом

взаимодействи. Санкт-Петербург: Речь, 2003. 208 с. URL:
https://www.studmed.ru/view/sidorenko-ev-trening-kommunikativnoy-kompetentnosti-v-delovom-vzaimodeystvii_0937f88e828.html

16. Стахів М. Український комунікативний етикет : навч.-метод. посіб. Київ: Знання, 2008. 245 с.
17. Флемінг К. Говорити легко та невимушено: як стати приємним співрозмовником. Харків, 2021. 240 с.